

UNIVERSITY OF TAMPERE

This document has been downloaded from
Tampub – The Institutional Repository of University of Tampere

 Publisher's version

Author(s): Maasilta, Mari
Title: Ehdokkaiden maahanmuuttopolitiikkaan liittyvä kampanjointi
blogipalveluissa
Main work: Maahanmuutto, media ja eduskuntavaalit
Editor(s): Maasilta, Mari
Year: 2012
Pages: 87-115
ISBN: 978-951-44-8776-7
Publisher: Tampere University Press
Discipline: Media and communications
School /Other Unit: School of Communication, Media and Theatre
Item Type: Article in Compiled Work

URN: URN:NBN:fi:uta-201206281020

All material supplied via TamPub is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorized user.

4.

EHDOKKAIDEN MAAHANMUUTTOPOLITIikkaan LIITTYVÄ KAMPANJOINTI BLOGIPALVELUISSA

Mari Maasilta

Kansanedustajaehdokkaat käyttivät vuoden 2011 eduskuntavaalien kampanjoinnissaan innokkaasti sosiaalisen median tarjoamia mahdollisuuksia tuoda esiin keskeisiä tavoitteitaan, maailmankatsomustaan ja kampanjateemojaan. Kampanjavälineinä käytettiin niin blogeja, Facebook- ja muita yhteisöpalveluita kuin mikroblogeja. Sosiaalisen median ja perinteisen median vaalikampanjat eroavat toisistaan siinä, että perinteisessä mediassa kansalaiset eivät voi ottaa kantaa ehdokkaan lähettämiin kampanjaviesteihin ja antaa niistä palautetta, kun taas sosiaalisessa mediassa tällainen suora vuorovaikutus ehdokkaan ja potentiaalisten äänestäjien kesken on mahdollista.

Tässä luvussa analyysin kohteena on yksi sosiaalisen median tarjoama kampanjaväline eli blogit ja niissä käyty maahanmuuttoon liittyvä keskustelu. Kiinnitän analyysissäni huomiota siihen, kuinka blogipalvelun tarjoamaa mahdollisuutta dialogiin ja vuorovaikutukseen muiden mediatekstien, yleisön ja muiden ehdokkaiden kanssa käytettiin kampanjoinnissa hyväksi. Analysoin siis sitä, miten kirjoittajat osallistuivat ja ottivat kantaa median tai toisten ehdokkaiden maa-

hanmuuttoa koskeviin keskustelunavauksiin ja mielipiteisiin. Lisäksi tarkastelen ehdokkaiden osallistumista heidän omalla sivustollaan käytyyn keskusteluun.

Blogia on määritelty ja erilaisia blogityyppejä jaoteltu monin eri tavoin. Yhteistä määritelmille on, että niiden mukaan blogi on verkkosivu tai -sivusto, johon tuotetaan ajankohtaista, päivämäärällä varustettua sisältöä. Uusin kirjoitus on blogissa ensimmäisenä esillä, mutta vanhat kirjoitukset ja niiden saamat kommentit säilyvät muuttumattomina ja luettavissa. Hypertekstin lisäksi blogeihin voidaan tallentaa valokuvia, videokuvaa ja ääntä. Blogin tyylilajille tunnusomaista on spontaanisuus ja henkilökohtaisuus, vaikka kaikissa blogeissa nämä piirteet eivät tietenkään ole esillä. Kirjoitukset ovat usein lyhyitä, mutta toisaalta blogimuoto mahdollistaa omien mielipiteiden laajankin esittelyn. Olennaista blogeissa on kommentointi ja linkittäminen ja blogiteknikan ominaispiirre on, että jokaisella yksittäisellä merkinnällä on oma yksilöllinen verkko-osoite, joka mahdollistaa merkintäkohtaisen linkittämisen. Yksittäiset blogit muodostavat arkistoja, joita voi selailta aikajärjestyksen lisäksi usein myös teemojen tai kategorioiden perusteella. Lisäksi blogikohtaiseen arkistoon tallentuvat sivustolla kävijöiden kommentit, joita voidaan jättää myös ajallisesti vanhoihin merkintöihin. (Matikainen 2009, 14; Domingo & Heinonen 2008, 5; Häyhtiö & Rinne 2008; Lietsala ja Sirkkunen 2008, 31–32.) Suomessa julkisuuden henkilöiden, etenkin poliitikkojen, blogit ja niissä julkaissut kirjoitukset nousevat usein puheenaiheeksi myös lehdissä ja televisiossa. Tässä luvussa käsiteltävien blogien erikoispiirteenä on, että niitä kirjoittavat poliitikot ovat ehdokkaina vaaleissa ja päivittävät blogiaan aktiivisesti erityisesti vaaleja edeltävänä aikana. Tätä blogin erityismuotoa pohdin ensimmäisessä alaluvussa.

Tutkimusaineisto kerättiin marraskuun 2010 ja huhtikuun 2011 välisenä aikana Uuden Suomen Puheenvuoro -palvelusta. Uuden Suomen Puheenvuoro on yksi Suomen vilkkaimmista blogipalveluista, jolle tulee palveluntarjoajan oman ilmoituksen mukaan päivittäin noin sata kirjoitusta ja tuhat kommenttia. Viikoittain blogipalvelussa vieraillee

palveluntarjoajan ilmoituksen mukaan 70 000–100 000 lukijaa¹. Maahanmuutto on ollut palvelussa vilkkaan keskustelun kohteena, mutta vaaleihin liittyvän maahanmuuttokeskustelun luonnetta kuvaa se, että aiheesta kirjoittivat lähinnä perussuomalaisen, vihreiden ja uusien, ensimmäistä kertaa eduskuntaan pyrkivien puolueiden asettamat ehdokkaat. Suurten puolueiden kansanedustajaehdokkaat ottivat vaalien alla niukasti kantaa maahanmuuttokysymyksiin, joten vaikka Uuden Suomen blogikirjoittajien joukossa on useita suurten puolueiden istuvia kansanedustajia ja ehdokkaita, heidän kampanjoinnissaan maahanmuutto oli esillä vain yksittäisissä kirjoituksissa, ei selkeästi omana teemanaan.

Lopulliseen analyysiin valitsin viisi blogistia, joiden kirjoituksissa alustavan seurannan mukaan oli runsaasti sekä maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen liittyviä kirjoituksia että niihin liittyvää keskustelua.² Valitut blogistit olivat Reijo Tossavainen (PS), Husein Muhammed (Vihr.), Ana María Gutiérrez Sorainen (Vihr.), Jari-Petri Heino (Muutos 2011) ja Anu Palosaari (Vapauspuolue). Näihin ehdokkaisiin päädyin sen vuoksi, että sen lisäksi, että kirjoittajat edustavat sellaisia puolueita, joiden vaaliohjelmassa maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen otettiin kantaa puoluetasolla, kirjoittajat olivat myös henkilökohtaisesti kiinnostuneita aiheesta. Perussuomalaiset ja Muutos 2011-puolue profiloituivat molemmat vaaleissa ns. ”maahanmuuttokriittisinä” puolueina, joskin heidänkin ehdokkaidensa henkilökohtaiset näkemykset aiheesta vaihtelivat. Muutos 2011 edustaa myös puoluetta, jonka toiminta on lähtenyt organisoitumaan nimenomaan verkon ”maahanmuuttokriittisistä” keskusteluista. Vihreät toivat vaaliohjelmassaan kaikista puolueista selkeimmin esiin suvaitsevaisia ja monikulttuurisuuteen myönteisesti suhtautuvia näkemyksiä. Vihreiden Husein Muhammed ja Ana María Gutiérrez Sorainen ovat itse taustaltaan maahanmuuttajia ja edustavat siten vuoden 2011 vaaleissa lisääntyntä joukkoa maahanmuuttajataustaisia ehdokkaita. Heidän

1. <http://puheenvuoro.uusisuomi.fi/mika-puheenvuoro>

2. Blogien alustavaan seurantaan osallistui tiedotusopin opiskelija Laura Karlin. Hänen esianalyysinsä pohjalta valitsin lopullisen tutkimusaineiston.

osallistumisensa maahanmuutosta käytävään julkiseen keskusteluun oli kiinnostavaa sen vuoksi, että maahanmuuttajien ja kantasuomalaisten välistä vuorovaikutusta on aiemman tutkimuksen mukaan ollut julkisuudessa hyvin vähän (Raittila 2007). Vaikka blogistit eivät kuuluneet ns. tunnetuimpiin ehdokkaisiin (vain Tossavainen valittiin eduskuntaan), heidän kirjoitustensa analyysia puoltaa se, että niissä esiin nostettiin runsaasti sellaisia aiheita ja teemoja, joista vaalien alla maahanmuuton yhteydessä keskusteltiin.

Blogit kampanjoinnin välineenä

Sosiaalisessa mediassa tapahtuva vaalikampanjointi tarjoaa sekä uusia mahdollisuuksia että haasteita verrattuna perinteisessä mediassa käytyyn kampanjointiin. 2000-luvun alusta lähtien verkon tarjoama Web 1.0 -mallinen vaalikampanjointi on mahdollistanut sen, että kotisivuilla on voitu edullisesti tarjota enemmän tietoa puolueiden ideologioista ja niiden ajamista asioista tai ehdokkaiden laajempia esittelyjä, mutta vasta sosiaalinen media on tehnyt vaalikampanjoinnista aidosti kaksisuuntaista. Toisin kuin perinteisessä mediassa, jossa vaalikampanjat ovat mainostoimistojen suunnittelema ja siten huomattavasti hidasliikkeisempiä, sosiaalisen median kautta voidaan reagoida nopeasti päivänpoliittisiin kysymyksiin ja ottaa kantaa ajassa liikkuviin ja äänestäjiä koskeviin huolenaiheisiin. Harvalla yksittäisellä ehdokkaalla on aiemminkaan ollut varaa television ja sanomalehtien välityksellä tapahtuvaan tehokkaaseen vaalimainontaan, mutta ns. vaalirahakohu pienensi edustajien vaalibudjetit vuoden 2011 vaaleissa entisestään. Sosiaalisessa mediassa kansalaiset voivat itse osallistua suosikkinsa mainostamiseen, joten tämä lisää kampanjatehokkuutta täysin ilman kustannuksia. Sosiaalisessa mediassa ehdokkaat voivat myös viestiä omista lähtökohdistaan ilman että toimittaja valikoi, suodattaa ja

kehystä ehdokkaan tarjoamia aiheita haluamallaan tavalla. (Rinne 2011b, 65–67; Strandberg 2009, 62.)

Sosiaalinen media myös mahdollistaa yksittäisten ehdokkaiden esiin pääsyn paremmin kuin perinteisen median kampanjat. Perinteisen median kampanjat ovat yleensä puolueveitoisia ja yksittäisen ehdokkaan on siten vaikeampi saada viestiään esille. Tämä korostuu erityisesti televisiossa, jonka vaalikeskusteluihin pääsevät mukaan lähinnä puoluejohdon edustajat. Poliitiikan henkilöitymisestä johtuu, että puolueiden kampanjat rakennetaan entistä enemmän kärkiehdokkaiden varaan, jolloin muiden ehdokkaiden on vaikea päästä esiin valtajulkisuudessa (Moring ja Mykkänen 2009, 49). Myös pienpuolueiden edustajien on helpompi päästä esiin sosiaalisessa mediassa kuin valtamediassa. Jotkut tutkijat ovatkin ennakoineet, että verkkokampanjoinnista voisi olla hyötyä etenkin pienille ja vähävaraisille poliittisille organisaatioille (Strandberg 2009, 61; Corrado ja Firestone 1997; Rash 1997). Margolixen ja Moreno-Riañon (2009) tutkimus ei kuitenkaan tue tällaista optimismia, sillä internetin hyväksikäyttö vaalikampanjoinnissa ei ainakaan Yhdysvalloista ole muuttanut vallitsevia yhteiskunnallisia voimasuhteita. Yksittäisten ehdokkaiden ja pienpuolueiden nettiaktiivisuudella ei heidän mukaansa ole mahdollista muuttaa sitä tosiasiaa, että valtapuolueet saavat sekä taloudellista että poliittista tukea suurilta taloudellisilta toimijoilta ja pystyvät siten säilyttämään valta-asemansa yhteiskunnassa (Margolis & Moreno-Riaño 2009, 131–148). Haasteellista sosiaalisen median kampanjoinnissa on myös se, että viestin lähettäjä ei pysty kontrolloimaan viestinsä aikaansaamaa keskustelua, jolloin kansalaiskeskustelut voivat ajautua kauas varsinaisesta ehdokkaan ajamasta asiasta tai kääntyä jopa vastustamaan hänen näkökantojaan.

Dialogista vaalikampanjointia

Keskeisenä journalismin tutkimukseen liittyvänä näkökulmana on useissa aiemmissa tutkimuksissa ollut eri yhteiskunnallisten intressiryhmien julkisuuteen pääsy, ryhmien keskinäisen vuorovaikutuksen eli dialogisuuden tutkiminen ja yleisön tulkinnat dialogisuudesta (Maasilta 2010; Raittila 2007; 2005). Dialogisuutta on pyritty edistämään muun muassa kansalaisjournalismissa³, jossa julkisuutta tarkastellaan ennen muuta demokraattisen yhteisön rakentamisen näkökulmasta. Esimerkiksi Dewey puhui viestinnästä tapana, jolla asioista tulee yhteisiä. Hänen mukaansa demokraattisessa yhteiskunnassa joukkoviestinten tehtävänä on toimia yhteisön erillään olevien jäsenten yhteydenpitokanavina (Dewey 1991/1927; Raittila 2005, 35–36). Kansalaisjournalistisissa kokeiluissa onkin pyritty nostamaan monenlaisia ääniä joukkoviestinnän lähteiksi, saattamaan noita ääniä keskusteluyhteyteen keskenään ja vallankäyttäjien kanssa sekä luomaan sellaista keskustelua, jossa ongelmiin paneudutaan vakavasti ja tähdätään rakentaviin ratkaisuihin. (Esim. Ahva 2010; Heikkilä & Kunelius 2003; Heikkilä 2001; Rosen et al. 1997). Kiinnostus kansalaisjournalismiin näyttää viime aikoina hiipuneen, mutta sen sijaan vuorovaikutuksen mahdollisuuksia tarjoavat nyt internet ja erityisesti sosiaalisen median palvelut. Sosiaalinen media tarjoaa vaalikampanjoille uusia mahdollisuuksia, mutta se voi olla ehdokkaille myös haasteellista, jos mediavälitteinen vuorovaikutus yleisön ja äänestäjien välille on heille uusi asia. Perinteisestihän kansanedustajaehdokkaat ovat olleet välittömässä vuorovaikutuksessa potentiaalisten äänestäjiensä kanssa vaalikojuilla ja muissa vaalitilaisuuksissa, mutta sosiaalisen median kautta tapahtuva kampanjointi voi tuoda ehdokkaasta esiin sellaisia piirteitä, jotka eivät suorassa vuorovaikutuksessa tule näkyviin. Sosiaalinen media saattaa siis suosia toisentyypisiä ehdokkaita kuin perinteiseen viestintään perustuvat kampanjat.

3. Kansalaisjournalismi on tässä ymmärretty merkityksessä *public journalism* (esim. Rosen et al. 1997)

Suomessa vaaliblogeja käytettiin kampanjoinnin välineenä ensimmäistä kertaa vuoden 2007 eduskuntavaaleissa, joissa noin joka kolmannella ehdokkaalla oli oma vaalibloginsa⁴. Nämä blogit eivät kuitenkaan vielä olleet vuorovaikutteisia vaan muistuttivat lähinnä julkisia päiväkirjamerkintöjä, joihin ei juuri tullut palautetta. (Borg 2009).⁵ Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa sosiaalisen median kautta tapahtuva vaalikampanjointi oli ainakin ajoittain jo aidosti vuorovaikutteista ja kaksisuuntaista. Tämän mahdollisti sellaisten sosiaalisen median sovellutusten käyttöönotto, joissa äänestäjien oli mahdollista välittömästi ottaa kantaa ehdokkaan lähettämiin viesteihin ja välittää niitä eteenpäin. Mobiililaitteiden yleistyminen mahdollisti myös riippumattomuuden ajasta ja paikasta, kun sekä ehdokas että äänestäjä voivat nyt kirjautua verkkoon lähes missä ja milloin tahansa. Tämä lisäsi sekä lähetettävien kampanjaviestien määrää, että mahdollisuutta olla vuorovaikutuksessa potentiaalisten äänestäjien kanssa.

Monipuolisia markkinoijia ja yksinäisiä kirjoittajia

Tutkimuksessa mukana olleet ehdokkaat voidaan jakaa karkeasti ottaen kahteen ryhmään sen mukaan, kuinka monipuolisesti he käyttivät blogipalvelun tarjoamia mahdollisuuksia vaalikampanjointiinsa. Tosavainen, Muhammed ja Gutiérrez Sorainen käyttivät blogipalvelua sekä kirjoitustensa julkaisemiseen että esimerkiksi vaalivideoiden ja -mainosten levittämiseen sekä vaalituen keräämiseen. He myös tarjosivat sivustoilla monenlaista tietoa sekä itsestään että aatemaailmastaan. Sen sijaan Heino ja Palosaari käyttivät palvelua vain omien kirjoitustensa julkaisemiseen. Ehdokkaiden painotukset erosivat myös siinä, kuinka

4. Yhdysvalloissa blogien hyödyntäminen poliittisessa kampanjoinnissa alkoi toden teolla jo vuoden 2004 presidentinvaalien yhteydessä (Adamic&Lada 2005).
5. Eniten blogeja oli vuoden 2007 eduskuntavaaleissa Vihreän Liiton ehdokkailla (61 %) ja vähiten Perussuomalaisten ehdokkailla (21 %) (Strandberg 2009, 71). Vuoden 2008 eurovaalikampanjoinnissa jo noin kolmella neljästä ehdokkaasta oli vaalisivustonsa yhteydessä blogi.

näkyvästi he toivat esiin omaa henkilökohtaista agendaansa verrattuna puolueensa näkemyksiin.

Reijo Tossavainen toi selkeästi esiin sitoumuksensa perussuomalaiseen aatemaailmaan. Hänen sivustoltaan löytyivät omien tekstien lisäksi sekä perussuomalaisten puolueohjelma että useita tavoiteohjelmia. Ehdokkaan nationalistisesta aatemaailmasta omaa kieltään kertoivat myös linkitykset Sibeliuksen Finlandiaan ja Jukka Kuoppamäen kappaleeseen ”Tämä taivas, tämä maa”. Tossavaiselle maahanmuuton rajoitukset olivat yksi asia muiden perussuomalaisten ajamiin asioiden joukossa mutta ei välttämättä se tärkein. Tästä kertoo se, että hänen puolen vuoden aikana kirjoittamistaan lähes 200 blogitekstistä vain 17 käsittelee jollain tavoin maahanmuuttoa tai monikulttuurisuutta. Kirjoitusten aiheet liittyivät muun muassa islamiin, ulkomaalaisten tekemiin rikoksiin, asuinalueiden gettoutumiseen, maahanmuutto- ja monikulttuurisuuspolitiikkaan sekä Tampereen pizzerian tuhopolttoon.

Vihreiden Husein Muhammed asemoitui tutkituista ehdokkaista selkeimmin maahanmuuttajien ja monikulttuurisuuden puolestapuhujaksi. Muhammedin vaaliohjelmassa keskeisiä aiheita olivat suomalaisten ja maahanmuuttajien samanarvoinen kohtelu, maahanmuuttajien työllisyys ja kotouttaminen sekä pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden suojelu. Muhammed käytti blogipalvelua myös aktiivisimmin ja monipuolisimmin henkilökohtaiseen vaalimainontaansa. Hänen linkityksensä johtivat muun muassa hänen omalle vaalisivulleen, vaalitapahtumiin ja vaalivideoihin. Toisin kuin muilla ehdokkailla, näkyvä osa Muhammedin sivustolla julkaistuista teksteistä oli muiden kuin hänen itsensä kirjoittamia, esimerkiksi lehtien hänestä tekemiä haastatteluja⁶, arvosteluja ja esittelyjä hänen islamia käsittelevästä kirjastaan⁷ sekä seminaarien ja puhetilaisuuksien puffeja ja mainoksia⁸. Tutkitulla

6. Haastattelu Apu-lehdessä 13.12.2010

7. Kirjaesittelyt Sivistys.netissä 28.2. ja Sana ja työ-lehdessä 28.3.2011

8. Tampereen filosofialta 2.12., TV 1:n Voimala-ohjelma 31.1., Uussuomalaisten työllistymistä käsittelevä seminaari 10.3., Lakimiesliiton eduskuntavaalipaneeli 11.3., Työ, koulutus ja osallisuus-työmarkkinaseminaari 15.3., Kirjailijailta 22.3.2011

ajanjaksolla suurin osa Muhammedin sivustolla julkaistuista noin 80 tekstistä liittyi jollain tavoin joko maahanmuuttoon tai Suomessa asuviin muslimeihin, mutta hänen itsensä kirjoittamia näistä oli vain 11. Molempien vihreiden ehdokkaiden sivustoilla korostuivat ehdokkaiden henkilökohtaiset vaalitavoitteet, mutta he käsittelivät myös puolueensa tavoitteita kirjoituksissaan⁹ ja linkittivät niitä sivustoilleen

Ana María Gutiérrez Sorainen toi sivustolla esiin pääasiassa omia henkilökohtaisia vaalitavoitteitaan, mutta toisin kuin Muhammed, Gutiérrez Sorainen ei identifioitunut pelkästään maahanmuuttoaiheisiin. Tämä näkyy blogitekstien lisäksi myös Gutiérrez Soraisen vaaliohjelmasta, jossa maahanmuuttajien kielikoulutuksen lisäksi esillä oli muun muassa koululaisten iltapäivätoiminta, omaishoidontuki, senioripalvelut ja energiapolitiikka. Samoin hänen 78 blogikirjoituksestaan vain 14 liittyi suoraan maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen. Kirjoituksissaan Gutiérrez Sorainen toi esiin kotouttamisen ja kielitaidon merkitystä sekä suvaitsevaisuutta.

Muutos 2011 -puolueen Jari-Petri Heino sekä Vapauspuolueen Anu Palosaari, käyttivät blogipalvelua lähinnä omien henkilökohtaisten näkemystensä esiintuomiseen. Heidän sivustoillaan vaalikampanjointi näkyi kirjoitusten teemoissa, mutta esimerkiksi omaa äänestysnumeroa tai puolueen ohjelmaa ei juuri tuotu esille. Ehdokkailla oli selvästi oma agendansa, sen sijaan sitoutuminen omaan puolueeseen tai yleensä puoluepolitiikkaan ei aina näyttänyt kovin vahvalta. Omien ja puolueen kannanottojen eriyttäminen näkyi esimerkiksi siten, että kun Heino eräässä kirjoituksessaan kutsui vihreitä nykypäivän desanteiksi, hän liitti kirjoitukseensa loppukaneetin: ”*HUOMIO! Tämä artikkeli on vain kirjoittajan henkilökohtainen mielipide, eikä Muutos 2011rp:n virallinen kanta. Muutoksen viralliset kannanotot löytyy täältä.*” (9.1.2011). Palosaaren puoluesidonnaisuutta heikensi vaaleja edentävänä aikana se, että hän oli maaliskuun alkuun saakka ehdokkaana Pirkanmaan

9. Esimerkiksi *VIHREÄT: Maahanmuuton haasteet ratkaistaan arjessa*, 8.11.2011.

Itsenäisyyspuolueen listoilla, mutta päätyi sieltä erottamisensa jälkeen pikaisesti Vapauspuolueen ehdokkaaksi.

Pienpuolueiden edustajista aktiivisimmin maahanmuutosta kirjoitti Jari-Petri Heino, joka kaiken kaikkiaan tunnetaan ahkerana kirjoittajana ja verkkoaktivistina. Hänen 132 blogikirjoituksestaan 37 tulkitsin liittyväksi maahanmuuttoon tai monikulttuurisuuteen. Heinin kirjoitusten yhteinen nimittäjänä oli maahanmuuton- ja islaminvastaisuus, mutta mielipiteet esitettiin usein retorisisina kysymyksinä ja rivien välissä pikemmin kuin perusteltuina väitteinä tai ohjelmallisina tavoitteina. Esimerkiksi 9.11.2010 Heino kirjoittaa eduskunnan turhista menoista, joiksi hän listaa muun muassa erilaiset harrastuskerhot ja edustajien työhuoneisiin hankitut torkkupeitot. Kirjoitus on otsikoitu ”Kuka peittelisi Astrid Thorsin?” ja antaa näin ymmärtää, että kritisoitavaa olisi erityisesti maahanmuuttoministerin toiminnassa. Tähän aiheeseen ei kuitenkaan itse kirjoituksessa puututa.

Anu Palosaari keskittyvät kahden viimeisen seurantakuukauden ajalle eli aikaan, jolloin Palosaari oli ehdokkaana Vapauspuolueen listoilla. Maaliskuun 10. päivän ja huhtikuun lopun välillä Palosaari ehti julkaista 22 blogikirjoitusta, joista kymmenessä otettiin kantaa maahanmuutto- ja monikulttuurisuusasioihin. Palosaari asetti tavoiteohjelmassaan etusijalle suomalaisten perheiden ja lasten asiat ja perusteli maahanmuuttovastaisuuttaan sen aiheuttamien kulujen ja turvallisuusuuhkien takia. Lisäksi hän otti voimakkaasti kantaa kunniaväkivaltaan. Yhteenveto analyysin kohteena olevista blogeista on Taulukossa 1.

Taulukko 1. Yhteenvedo tutkituista blogeista.

Ehdokas	Puolue ja vaalipiiri	Tutkittujen kirjoitusten määrä	Omien kommenttien määrä keskustelussa %	Äänimäärä vaaleissa
Ana María Gutiérrez Sorainen	Vihreät, Uusimaa	14	11	597
Jari-Petri Heino	Muutos 2011, Turku	37	27	68
Husein Muhammed	Vihreät, Helsinki	33	2	1163
Anu Palosaari	Vapauspuolue, Tampere	8	20	72
Reijo Tossavainen	Perussuomalaiset, Kymenlaakso	17	23	5774

Palautetta yleisöltä ja toisilta ehdokkailta

Tutkitut blogistit poikkeavat toisistaan siinä, kuinka ahkerasti he pyrkivät vuorovaikutukseen lukijoidensa tai toisten ehdokkaiden kanssa. Teknisesti vuorovaikutus oli mahdollista kaikissa tutkituissa blogeissa, mutta mahdollisuus kommentointiin on vasta ensimmäinen askel ehdokkaiden ja blogin lukijoiden väliseen vuorovaikutukseen. Sen lisäksi on kiinnostettava huomiota sekä ehdokkaan omaan halukkuuteen osallistua vuorovaikutukseen potentiaalisten äänestäjiensä kanssa että hänen kirjoitustensa herättämään vastakaikuun eli siihen herättävätkö blogit keskustelua.

Eniten kommentteja maahanmuuttoaiheisiin kirjoituksiinsa saivat Ana María Gutiérrez Sorainen ja Husein Muhammed (ks. taulukko 2). Kummallakin oli useita blogikirjoituksia, joihin lähetettiin useita satoja kommentteja kun muiden blogistien kirjoituksiin kommentteja tuli yleensä alle sata tai jopa vain muutamia kymmeniä. Gutiérrez Soraisen

kirjoituksista eniten kommentoitiin vihamielistä maahanmuuttokeskustelua käsittelevää kirjoitusta (391 kommenttia). Muhammedin teksteistä kommenttien tulvan sai aikaan Tukholman pommi-iskua ja Somaliliittoon tuotua sianpäättä koskeva kirjoitus, jossa hän ehdottaa kotoutumiseen liittyvien ongelmien ratkaisuksi muslimien mukaan ottamista länsimaiseen päätöksentekoon (375 kommenttia). Tossavaisen kirjoituksista suosituimpia olivat suomalaisen kulttuurin islamisoitumista ja Päivi Lipposen reagointia Tampereen tuhopolttoon koskevat tekstit. Yli sataan kommenttiin ylsivät myös Heinon islamin pelkoa ja muslimien suosimista käsittelevä tekstit, joissa kirjoittajan omia puheenvuoroja oli kuitenkin runsaasti (29/128; 19/104).

Pelkästään kirjoittajan mukaan tarkasteltuna näyttäisi siltä, että kommentointia herättivät erityisesti maahanmuuttajataustaisten ehdokkaiden blogit, kun taas pienpuolueiden ehdokkaille kommentteja tuli vähäisesti. Muhammedia ja Gutiérrez Soraista kohtaan osoitettuun kiinnostukseen vaikuttaa heidän taustansa lisäksi luultavasti se, että he olivat jo ennen ehdokkaaksi ryhtymistään tunnettuja hahmoja pääkaupunkiseudun poliittisessa toiminnassa. Muhammed on ollut esillä julkisuudessa myös ammattiasemansa takia toimiessaan Pakolaisneuvonnan lakimiehenä. Pienpuolueiden ehdokkaat olivat ainakin valtakunnan politiikassa ennalta melko tuntemattomia, eikä heistä ketään myöskään ole juuri näkynyt valtajulkisuudessa, joten heidän bloginsa eivät samalla tavalla herätä suuren yleisön kiinnostusta. Vaikka Perussuomalaisten ja Muutos 2011 -puolueen tavoitteet maahanmuuttoon liittyvissä kysymyksissä olivat monella tapaa yhteneväisiä, perussuomalaisen Tossavaisen kirjoitukset saivat palvelussa huomattavasti enemmän vastakaikua kuin kummankaan Muutos 2011 -puolueen ehdokkaan. Keskusteluun osallistumiseen vaikuttaa luultavasti se, että äänestäjät ajattelevat pienpuolueiden kuitenkin olevan eduskuntavaaleissa suhteellisen merkityksettämiä ja suuntaavat sen vuoksi huomionsa isompien puolueiden ehdokkaisiin.

Oma merkityksensä on myös foorumilla, jolla blogit on julkaistu. Verkon alueellisesta rajattomuudesta huolimatta Uuden Suomen

Taulukko 2. Eniten kommentointia aikaansaaneet blogikirjoitukset.

Kirjoittaja	Julkaisu-päivä	Blogin otsikko	Kommenttien määrä -
Ana María Gutiérrez Sorainen	12.1.2011	Onko vihamielinen maahanmuutonettikustelu hyväksi Suomen menestykselle?	391
Husein Muhammed	14.12.2010	Demokraattisen yhteiskunnan suurin uhka: islamistien ja rasistien epäpyhä allianssi.	375
Husein Muhammed	10.1.2011	Gettoutumista ei vältetä yhdenvertaisuutta rajoittamalla	228
Husein Muhammed	1.11.2010	Kristillisdemokraattien politiikka on epäkristillistä.	199
Ana María Gutiérrez Sorainen	7.2.2011	Kukkahattu.	186
Husein Muhammed	23.2.2011	Ehdokkuuteni on uhka demokratialle.	185
Ana María Gutiérrez Sorainen	18.4.2011	En häivy mihinkään!	181
Reijo Tossavainen	6.11.2010	Keskusta haluaa Suomen siirtyvän islamin aikaan.	145
Ana María Gutiérrez Sorainen.	24.3.2011	Vastauksia kymmeneen väitteeseen maahanmuutosta.	144
Husein Muhammed	29.4.2011	Miten ratkaistaan asuinalueiden eriytyminen?	137
Reijo Tossavainen	25.11.2010	Aiheetonta vihanlietsontaa suomalaisia kohtaan. Mikä siitä on rangaistus?	137
Jari-Petri Heino	17.11.2010	Miksi islamia pelätään.	128
Ana María Gutiérrez Sorainen	27.2.2011	Onko Suomi vain suomenkielisille?	127
Ana María Gutiérrez Sorainen	7.3.2011	Punavihreäkin on suomalainen.	120
Jari-Petri Heino	30.1.2011	Suomi on muslimien taivas.	104

Puheenvuoro on pääkaupunkikeskeinen julkaisu, jolla kirjoittavat ja keskustelevat ennen kaikkea valtakunnallisesti ja helsinkiläisittäin tunnetut poliitikot, jolloin maakunnista tulevien ehdokkaiden voi olla vaikeampi saada huomiota. Kommentoinnin runsauteen vaikuttanee myös se, miten ehdokkaiden blogeja on Puheenvuoro-palvelun etusivun poiminnossa nostettu esiin. Todennäköistä on, että sekä verkossa että verkon ulkopuolisessa maailmassa itsensä tunnetuksi tehneitä ehdokkaita on nostettu myös palvelun etusivulle ja siten saatu aikaan lisää kiinnostusta heidän kirjoituksiaan kohtaan.

Aiheen mukaan tarkasteltuna blogipalvelussa paljon keskustelua ovat herättäneet samat aiheet, jotka näkyivät myös uutisjulkisuudessa vaaleja edeltävänä aikana eli vihapuheen lisääntyminen ja asuinalueiden ja koulujen eriytyminen etnisen taustan mukaan. Merkittävää blogikeskusteluissa on islamiin liittyvien aiheiden näkyvä osuus. Suomalaisessa valtajulkisuudessa islamiin liittyvät aiheet ovat vasta viime aikoina nousseet esiin, kun taas verkossa islamiin ja muslimeihin liittyvät kysymykset ovat jo pitkään olleet erittäin merkittävä osa ”maahanmuuttokriittistä” keskustelua. Kärjistäen voisi jopa sanoa, että verkon maahanmuuttoon liittyvistä keskusteluista lähes jokainen jossain vaiheessa siirtyy jollain tavoin koskemaan nimenomaan muslimitaustaisia maahanmuuttajia. Islamiin liittyvä kiinnostus lisäsi siten varmasti kiinnostusta myös Husein Muhammedin blogikirjoituksia kohtaan.

Suosituimpien kirjoitusten ja niihin liittyvän keskustelun tarkastelu osoittaa, että suomalainen maahanmuutto- ja monikulttuurisuuskeskustelu on vahvasti kiinni eurooppalaisessa keskustelussa. Samoin kuin nyt Suomessa käytävässä keskustelussa, esimerkiksi Iso-Britanniassa ja Ranskassa on jo pitkään keskusteltu lähiöiden ja koulujen ghetoutumisesta. Puheet terrorismin uhan kasvusta Euroopassa alkoivat lisääntyä entisestään syyskuun 11. päivän tapahtumien jälkeen ja ovat lisänneet vihamielisyyttä eurooppalaisia muslimiyhteisöjä kohtaan ja esimerkiksi muslimien vaatimukset omien moskeijoiden rakentamisesta ovat nostattaneet vastarintaa monissa Euroopan maissa. (Husband 2007.) Suomalaisen ja muun eurooppalaisen keskustelun

toisiinsa kytkeytymistä helpottaa ja aiheiden siirtymistä nopeuttaa verkkokeskusteluille tyypillinen tapa linkittää verkkojulkaisuja toinen toisiinsa (Majava 2006). Globaalissa mediakulttuurissa yleisö ei ole pelkästään kansallisen median varassa vaan pääsee omilta kotikoneilta lukemaan esimerkiksi BBC:n ja Dagens Nyheterin sivustoja. Esimerkiksi islamilaisten opettajien koulutusta pohdittaessa keskusteluun siteerattiin laajasti Iso-Britannian muslimineuvoston julkaisua ja suomalaista suvaitsevaisuutta kritisoidessa linkitettiin ja siteerattiin Angela Merkelin ja David Cameronin puheisiin monikulttuurisuuden epäonnistumisesta.

Husein Muhammedin ja Ana María Gutiérrez Soraisen blogeja kommentoivat yleisön lisäksi myös heidän maahanmuuttoon kielteisemmin suhtautuvat kanssahdokkaansa. Vihreiden päävastustaja vaaleissa olivat perussuomalaiset, mutta Puheenvuoro-palvelun keskusteluissa myös Muutos 2011-puolueen Jari-Petri Heino käytti ahkerasti ääntään vihreiden ehdokkaiden keskustelupalstoilla. Keskustelua ääripäiden välillä käytiin kuitenkin hyvin epäsymmetrisesti, sillä vaikka Tossavainen ja Heino ottivat kantaa sekä Muhammedin että Gutiérrez Soraisen kirjoituksiin, vastauksia näihin puheenvuoroihin tuli melko niukasti. Gutiérrez Sorainen tarttui sentään silloin tällöin Tossavaisen ja Heinin esiin nostamiin aiheisiin ja jatkoi keskustelua heidän kanssaan, mutta Muhammedin ainoana keskustelukumppanina Puheenvuoro-palvelussa toimi oman puolueen Gutiérrez Sorainen, hänkin vain muutaman kerran. Sen sijaan blogeissaan sekä Muhammed että Gutiérrez Sorainen suomivat perussuomalaisia tai heidän yksittäisten ehdokkaidensa kannanottoja.

Yksinäiseksi sudeksi Puheenvuoro-palvelun keskusteluissa jäi Vapauspuolueen Anu Palosaari, jonka avaukset saivat niukasti vastakaikua myöskään yleisöltä. Hänen blogikirjoituksiinsa tuli enimmilläänkin alle 20 kommenttia. Palosaari veti muutenkin omaa linjaansa, sillä toisin kuin muut ehdokkaat hän ei juuri osallistunut median tai muiden ehdokkaiden aloittamaan poliittiseen keskusteluun vaan pohjasi mielipiteensä siihen, mitä oli kuullut ihmisten puhuvan tai nähnyt

lähiympäristössään. Hänen tietolähteinään olivat esimerkiksi omaan tuttavapiiriin kuuluvat poliisit tai tuttujen kanssa käydyt keskustelut, joihin Palosaari viittasi esimerkiksi seuraavasti ”Tänään kahvilassa sota-veteraani huudahti minulle” tai ”Kaupungilla kävellessäni ja kaupassa käydessäni olen havahtunut”. Palosaari näytti siis toimivan vuorovaikutuksessa yleisön kanssa pikemminkin reaali- kuin nettimaailmassa.

Ehdokas kohtaa mahdollisen äänestäjän

Tässä alaluvussa analysoin dialogisuutta kolmessa blogikirjoituksessa, jotka käsittelevät asuinalueiden ja koulujen eriytymistä etnisen taustan mukaan. Dialogisuuden näkökulmasta merkittävää on, syntykö ehdokkaiden ja keskusteluun osallistujien välille aitoa vuorovaikutusta vai jäävätkö puheenvuorot yleisönosastokirjoitusten tasolle, joihin viranomaiset tai poliitikot harvoin vaivautuvat vastaamaan.¹⁰

Kirjoittelu gettoutumisesta sai alkunsa Helsingin Sanomien uutisesta¹¹, jonka mukaan kolmasosa uusmaalaisista haluaisi rajoittaa maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrää kouluissa, jotta luokkaa kohti ei olisi liikaa heikosti suomea taitavia oppilaita. Juttu oli Helsingin Sanomien ns. oma uutinen, joka perustui Suomen Gallupilta tilattuun tutkimukseen, jossa selvitettiin Helsingin ja Uudenmaan vaalipiirin asukkaiden mielipiteitä maahanmuuttajien osuuden rajoittamisesta kouluissa. Aiheeseen ottivat blogeissaan kantaa Husein Muhammed¹² ja Jari-Petri Heino¹³. Pari päivää myöhemmin Gutiérrez Sorainen käytti edellä mainitusta Muhammedin blogista syntynyttä keskustelua

10. Veikko Pietilä (2001; 2002) on tutkinut verkon keskusteluita siitä näkökulmasta, kuinka keskustelussa esitetyt puheenvuorot ovat yhteydessä toisiinsa ja pyrkivät luomaan todellista keskusteluyhteyttä. Tällaiseen analyysiin en omassa tarkastelussani pyri, vaan keskityn dialogisuuteen yleisemmällä tasolla.
11. HS 10.1.2011 Johanna Tikkanen ”Joka kolmas uusmaalainen kannattaa kouluihin maahanmuuttajille kiintiöitä”.
12. Gettoutumista ei vältetä yhdenvertaisuutta rajoittamalla, 10.1.2011.
13. Tervetuloa ghetot, 11.1.2011.

esimerkkinä siitä, kuinka kärjistyneeksi maahanmuuttokeskustelu verkossa on muuttunut¹⁴. Koulujen ja asuinalueiden eriytyminen sai aikaan runsaasti keskustelua myös Helsingin Sanomien nettilehdessä aiheesta kertovan jutun jälkeen (Ks. luku 3. taulukko 2.).¹⁵

Husein Muhammed lähestyy kaupunkien gettoutumista ihmis-oikeudellisesta näkökulmasta. Hänen mielestään gettoutumista ei estetä sillä, että ihmisten oikeutta valita koulujaan tai asuinalueitaan rajoitetaan, lisäksi ratkaisu on hänen mielestään lainvastainen, koska se vähentäisi yhden ryhmän valinnanvapautta toisen kustannuksella. Ongelman ratkaisuksi hän ehdottaa parempaa kaupunkisuunnittelua eli kaikista kaupunginosista ja kouluista pitäisi tehdä niin viihtyisiä, että niissä asuisivat tai niitä kävisivät muutkin kuin ne, joilla ei ole muuta mahdollisuutta.

Jari-Petri Heino jatkaa samasta aiheesta päivää myöhemmin, mutta hän ei ota kantaa sen paremmin Helsingin Sanomien tuoreeseen uutiseen kuin Muhammedin tekemään ehdotukseen tilanteen korjaamiseksi, vaan käyttää aihetta lähtökohtana vahvistamaan omaa maahanmuutto- ja EU-vastaista poliittista agendaansa. Käyttäen lähtökohtanaan syyskuussa 2009 julkaistua Helsingin Sanomien juttua¹⁶ Heino toteaa, että gettoutuminen on jo käynnissä ainakin Helsingissä ja Turussa. Syyllisiksi gettoutumiseen hän nimeää vallassa olevat puolueet, RKP:n ja Kokoomuksen, jotka ”tuovat maahan halpatyövoimaa moraalisesti oikeutetuilla syillä ja asuttavat heidät ghettoihin”. Ratkaisuehdotusta gettojen purkamiseen hän ei esitä.

Kirjoittajina Muhammed ja Heino poikkeavat selvästi toisistaan. Muhammedin blogitekstit ovat viimeisteltyjä ja tarkkaan argumentoi-

14. Onko vihamielinen maahanmuutonettikeskustelu hyväksi Suomen menestykselle? 12.1.2011.

15. Gettoutumista käsitelivät myös myöhemmin keväällä 2011 julkaistu Tossavaisen blogi *Myös Suomessa asuinalueet ovat alkaneet segregoitua, tämä on vaarallinen kehitys* (14.2.2011). Lisäksi Muhammed palasi aiheeseen huhtikuussa *Miten ratkaista asuinalueiden eriytyminen* -blogissaan (29.4.2011). Aiheen ympärille kehittynyt kirjoittelu on esimerkki samanlaisesta perinteisen ja sosiaalisen median sisältöjen välisestä intermediaalisesta kierrosta, jota käsittelin luvussa 2.

16. HS 27.9.2009, Marja Salmela ”Pääkaupunkiseudulle alkanut syntyä maahanmuuttajien keskittymiä”.

tuja. Haastaessaan toisen kirjoittajan tai vastatessaan uutisessa esitettyyn väitteeseen Muhammed referoi aluksi vastustajaansa ja mainitsee lähteen, josta kyseinen puheenvuoro löytyy. Vastauksiaan hän perustelee viitaten esimerkiksi lakiteksteihin, Maahanmuuttoviraston tilastoihin tai tutkimusraportteihin. Gettoutumista käsittelevä kirjoitus ei poikkea tästä tyylistä: siinä viitataan aluksi samana päivänä julkaistuun uutiseen lähde (Helsingin Sanomat) mainiten. Sen jälkeen Muhammed osoittaa ymmärtävänsä, miksi on ongelma, että samalla luokalla on paljon maahanmuuttajataustaisia oppilaita (huonommat mahdollisuudet oppia suomen kieltä, kontakti valtaväestöön jää vähäiseksi, alueilla on enemmän sosiaalisia ongelmia) ja olevansa yhtä mieltä tavoitteesta (toivottavaa, että Suomeen ei synny etnisesti gettoutuneita kaupunginosia ja että koulut eivät ”maahanmuuttajavaltaitaistu”). Sen jälkeen hän siirtyy perustelevaan, miksi maahanmuuttajataustaisten vanhempien mahdollisuutta valita lapsilleen lähikoulu ei pidä rajoittaa (ihmisiä ei voida asettaa eriarvoiseen asemaan, todettaisiin luultavasti lainvastaiseksi). Lopuksi hän esittää oman ratkaisuehdotuksensa (tarvitaan tehokasta kielenopetusta niille, jotka eivät osaa kieltä tarpeeksi hyvin, parannetaan kaupunkisuunnittelua ja asuntopolitiikkaa, tehdään kouluista ja asuinalueista viihtyisämpiä).

Jari-Petri Heinon retoriseen tyyliin taas kuuluu omien mielipiteiden esittely yksinkertaisina teeseinä ja väitelauseina ilman perusteluja. Hän ei kirjoituksissaan analysoi toisten väitteitä vaan keskittyy tuomaan esiin omaa agendaansa. Väitteitään hän tukee muusta mediasta poimituilla jutuilla ja viittaamalla tai linkittämällä netistä löytyviin lähteisiin (esim. Scripta, Wikipedia). Heino esittää mielipiteensä usein retorisina kysymyksinä ja heittoina pikemmin kuin perusteltuina väitteinä. Esimerkiksi sylliset gheittoutumiseen Heino esittää seuraavasti:

”Meillä ei siis ole hätää, koska RKP ja Kokoomus ohjaavat meidät totalitaariselle tielle, jossa tulevan suuren talouskupan aikana he kuvittelevat tyhmien alkuasukkaiden tekevän töitä kolme Euroa tunti,

pitävänsä ghettonsa kunnossa ja keräävänsä kansalta rahat ja aseet pois. Vaan kuinkahan mahtaa käydä?”

Heinon retoriikka ei toimi yksinään vain maahanmuuttoa ja monikulttuurisuutta vastaan, vaan hän asemoituu myös samalle puolelle muualta tulevan työvoiman kanssa kritisoidessaan epäsuorasti heille maksettavia alempia palkkoja. Samassa lauseessa hän kuitenkin tuottaa ulkomaalta tulevasta työvoimasta kuvaa suomalaisia alempiarvoisina kutsumalla heitä ’tyhmiksi alkuasukkaiksi’. Lisäksi kappaleeseen on saatu mahdutettua kaksi viittausta (’talouskuplan aikana’, ’totalitaariselle tielle’) Muutos 2011:n EU-vastaiseen politiikkaan, johon syyllisiä myöskin ovat vallassa olevat puolueet.

Muhammedin kirjoituksen pääehdotus oli, että eriytymiskehitykseen pitäisi puuttua paremmalla asuntopolitiikalla. Tämä ehdotus ei juuri saanut kannatusta hänen kommentoijiansa keskuudessa. Keskustelussa ei yleensääkään juuri pohdittu ratkaisuvaihtoehtoja gettoutumisen estämiseen, vaan haluttiin pikemminkin estää uusien maahanmuuttajien tulo Suomeen, jotta tilanne ei pahenisi.

”Gettoutuminen voidaan välttää vain maahanmuuttoa rajoittamalla. Erityisesti sosiaaliturvaperäistä maahanmuuttoa rajoittamalla. Muita keinoja ei ole. Lasten siirtäminen koulusta toiseen tai mamujen siirtäminen asuinalueelta toiselle vain levittävät oireita ja hidastavat niiden esiintulemistä, mutta eivät poista itse ongelmaa.”

Muhammed kiinnitti kirjoituksessaan huomiota maahanmuuttajataustaisten lasten vaihtelevaan kielitaitoon, mikä asettaa hänen mukaansa haasteita sekä opettajille että oppilaille itselleen. Suurin osa hänen bloginsa kommentoijista taas selitti näiden lasten huonompaa koulumenestystä kulttuurieroilla. Ongelmana olivat kirjoittajien mukaan muslimiperheiden lapset, erityisesti somalit. Kommenteissa syytettiin muslimeita eristäytymisestä ja erilaisista erioikeusvaatimuksista.

”Ero on vain siinä, että mamughetoissa mamut (islamilaiset) syrjivät kantaväestöä. Mamuvanhemmat eivät salli lastensa käydä väärauskoisten lasten kotona ja pitävät itsekin etäisyyttä ”riettaisiin” suomalaisiin. Minulla on kokemusta yli 20 vuoden ajalta voimakkaasti kasvaneessa hesan mamulähiössä.”

Kommenteissa oli myös rodullistavia ja rasistisia äänenpainoja, sillä joissain viesteissä maahanmuuttajalasten huonompi koulumenestys tulkittiin liittyväksi älykkyystasoon.

”Tarkoitan ensinnäkin sitä, että neekerillä on keskimääräisesti alempi älykkyystaso kuin valkoisella. Viittaaan Tatu Vanhasen tutkimukseen. Toiseksi, onhan asia niin, että jos luokassa on muutamakin mamulapsi, joka ei pysy opetuksessa mukana, on opettajan heihin uhraama ylimääräinen vaiva pois suomalaislasten opetuksesta.”

Heinon blogissaan esittämät ajatukset saivat hänen blogiinsa liittyvässä keskustelussa enemmän vastakaikua kuin Muhammedin kirjoitus omassaan. Heinon kirjoitukseen lähetetyissä puheenvuoroissa tuettiin hänen ajatustaan kansalaisten tarkoituksellisesta kahtiajaosta hyvä- ja huono-osaisiin ja väitettiin, että maahanmuuttajiin myönteisesti suhtautuvien puolueiden äänestäjät asuvat itse sellaisilla alueilla, joilla eivät joudu tekemisiin maahanmuuttajien kanssa.

”Harva RKPläinen tai kokoomuslainen on koskaan nähnyt mamughettoja omilla silmillään edes auton ikkunasta, eikä kenenkään heistä tarvitse heittää lastaan samaan kouluun islamilaisen rupusakin kanssa.”

Keskustelussa kävi usein niin, että Heino ja keskusteluun osallistuja ikään kuin jatkoivat toinen toistensa puheenvuoroja ja siten vahvistivat aiheesta muodostunutta mielipidettä.

Vieras (nimimerkki): ”Sitten kun pääsee eläkkeelle voi aina toivoa Suomen Islamilaisen Tasavallan eläkepolitiikan olevan antoisampi kuin nyky-Suomen.”

J-P.H.: ”Jep. Islamissa jaetaan köyhille almuja ilman korkoja.”

Samankielisyyden vaikutelmaa lisäsi se, että Heino vastasi lähes välittömästi hänelle esitettyihin kysymyksiin siten osoittaen olevansa aktiivisesti mukana keskustelussa. Lisäksi sekä kommentoijat että ehdokas käyttävät samanlaista kieltä, jonka synnyttävät merkitykset he jakavat. Esimerkiksi kun nimimerkki Pegu kysyy Heinin mielipidettä jo olemassa olevissa getoissa asuvasta ”valkoisesta roskaväestä”, Heino vastaa, että ei pidä ongelman ratkaisuna sitä, että tällaiset ihmiset asutetaan samaan paikkaan muualta tulleen ”roskaväen” kanssa.

Heinonkaan foorumilla käyty keskustelu ei ollut täysin yksiaänistä, vaan joukossa oli myös haastajia, jotka vaativat Heinolta mielipidettä esimerkiksi siihen, mihin maahanmuuttajat sitten pitäisi asuttaa, jos lähiöt eivät kelpaa ja tarttuivat hänen kulttuurista rasismia edustaviin lausuntoihinsa.

J-P.H. ”Missään ei kai ole väitetty, että sosiaaliset ongelmat olisivat kiinni ihonväristä. Kulttuurista ne varmasti ovat riippuvaisia.”

Matti J. ”Eivät ne ole kiinni kulttuuristakaan, mikäli sanalla viitataan ihmisten syntyperään.

Tässä yhteydessä on hyvä muistuttaa, että ei ole käytännössä mitään eroa sillä, lyödäänkö etnisiin ryhmiin leimaa vetoamalla heidän kulttuurilliseen vai rodulliseen alkuperäänsä. Kyse on samasta asiasta.”

Edellä olevat sitaattit liittyvät Suomessa käytävän keskustelun jälleen kerran muiden Euroopan maiden maahanmuutto- ja monikulttuurisuuskeskusteluun, jossa yksi keskeinen piirre on ollut erityisesti islamilaisista maista tulevien maahanmuuttajien sosiaalisten ongel-

mien yhdistäminen heidän kulttuuriinsa sen sijaan, että pohdittaisiin mikä on vastaanottavan maan aiemman siirtomaapolitiikan, nykyisen maahanmuuttopolitiikan tai rakenteellisen rasmin osuus siihen, että ongelmat kasaantuvat tietyille asuinalueille (Khiabany & Williamson 2012, 134–147).

Keskustelu gettoutumisesta jatkui muutamia päiviä myöhemmin Gutiérrez Soraisen blogissa, jonka varsinaisena aiheena oli netin vihapuhe. Gutiérrez Sorainen käytti Muhammedin gettoutumista käsittelevästä blogista syntynyttä keskustelua esimerkkinä siitä, kuinka kärjistyneeksi maahanmuuttokeskustelu verkossa on muuttunut:

”Jos epäilet edellisen kappaleen asian laitaa, käväise Husein Muhammedin blogissa lukemassa Muhammedin saamaa palautetta. Näin on netissä, muttei onneksi vielä arkielämässä. Vielä suurin osa suomalaisista ajattelee toisin, vaikka he eivät rähjäile mielipidepalstoissa ja netissä. Osa suomalaisista häpeää nettimaailman menoa ja liputtaa kansainvälisen, avoimen ja myönteisen Suomen puolesta.”

Osa keskustelijoista otti todesta Gutiérrez Soraisen ehdotuksen käydä tutustumassa Muhammedin blogin saamaan palautteeseen, mikä sai aikaan yhtäältä kannanottoja em. keskustelun vihamielisyydestä että toisaalta lisää puhetta gettoutumisesta. Gettoutumiseen liittyvissä puheenvuoroissa keskityttiin tuomaan esimerkkejä Helsingin ja Espoon kouluista, joissa maahanmuuttajataustaisten lasten määrä oli kasvanut kirjoittajien mukaan liian suureksi. Linkityksiä käytettiin keskustelussa yleisesti tukemaan puheenvuoroissa esitettyjä väitteitä.

Muhammedin ja Gutierrez Soraisen blogeissa keskustelua gettoutumisesta käytiin siis pääasiassa maahanmuuton vastustajien ja monikulttuurisuutta puolustavien ehdokkaiden välillä. Sen sijaan argumentointia keinoista, joilla jo olemassa olevaa ongelmaa, gettoutumista, voitaisiin ehkäistä tai helpottaa, ei keskustelupalvelussa syntynyt. Etenkin Muhammedin blogikeskustelussa puuttumaan jäi myös todellinen vuorovaikutus ehdokkaan ja yleisön välillä.

Ehdokkaan osallistumattomuus turhauttaa

Jos kirjoitusten vuorovaikutuksellisuutta tarkastellaan sen mukaan, kuinka kirjoittajat osallistuvat omien kirjoitustensa aikaansaamaan keskusteluun, aktiivisimmaksi keskustelijaksi osoittautui vähiten kommentteja saanut Jari-Petri Heino. Hänen blogiaan seuranneeseen keskusteluun lähetettiin kaikkiaan 65 viestiä, joista 17 oli Heinon omia puheenvuoroja. Myös Gutiérrez Sorainen osallistui jonkin verran blogistaan käytyyn keskusteluun, mutta joutui useamman kerran toteamaan, että ei ajanpuutteen vuoksi pysty jatkuvasti olemaan ko-
neen ääressä. Hänen blogiaan käsittelevään keskusteluun lähetettiin yhteensä 391 puheenvuoroa, joista 29 oli Gutiérrez Soraisen omia kannanottoja tai vastauksia hänelle esitettyihin kysymyksiin. Vähiten bloginsa keskusteluun osallistui Husein Muhammed. Hänen kirjoitukseensa lähetettiin yhteensä 225 kommenttia, joista Muhammed vastasi vain kolmeen.¹⁷

Keskusteluun osallistuminen vie paljon aikaa, joten aina ehdokkaat eivät ehdi osallistua samalla intensiteetillä. Kommentoijat kuitenkin kaipaavat vastauksia, ja he antavat kuulua sekä tyytymättömyytensä vastaamatta jättämiseen että ilonsa ehdokkaan osallistumisesta. Keskusteluun osallistumista ja kommentoijien huomioimista voidaankin pitää osana blogosfäärin käyttökulttuuria, jonka noudattaminen tai noudattamatta jättäminen määrittää, kuinka blogisti tässä ympäristössä menestyy. Ehdokkailta ei odotetakaan, että he olisivat yhtä mieltä kommentoijan kanssa, mutta tärkeää on esille nostetuista asioista keskusteleminen. Esimerkiksi Gutiérrez Sorainen saa usein myönteistä palauteta siitä, että hän vastaa hänelle asetettuihin kysymyksiin.

17. Gettoutumisesta käydyin keskustelun vuorovaikutuksellisuus vastaa melko hyvin koko aineistosta tehtyä määrällistä analyysiä, jonka mukaan vähiten oman blogisivunsa keskusteluihin osallistui Husein Muhammed. Ahkeria keskustelijoita sen sijaan ovat Jari-Petri Heino, Reijo Tossavainen ja Anu Palosaari. Ana María Gutiérrez Sorainen sijoittuu näiden ääripäiden välille. (Taulukko 1.)

Ana, iso kiitos ja syvä kumarrus vastauksestasi. Olen monen muun tapaan kritisoinut sinua siitä, että et vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin. Nyt kun taas ehdin hieman selailemaan tätä blogia, täytyy minun vetää tätä omaa kritiikkiäni hieman... no joo, aika paljon takaisin päin. Vaatii varmasti paljon aikaa tämän asteinekin vastailu mitä olet harjoittanut. Mielestäni olet moneen muuhun ”vastaavaan” blogajaan verrattuna kirikkaasti plussan puolella tässä asiassa.

Se, että ehdokas ei vastaa hänelle esitettyihin kysymyksiin tai osallistu keskusteluun saa aikaan sen, että keskustelijat alkavat laittaa sanoja hänen suuhunsa tai olettaa hänen mielipiteitään aiemmissa blogeissa esitettyjen näkemysten perusteella. Näin käy gettoutumiskeskustelussa esimerkiksi sen jälkeen kun yksi osallistuja esittää Huseinille seuraavan suoran kysymyksen: ”Miksi islaminuskoiset änkäävät maihin, joiden kulttuuritausta on aivan erilainen kuin heidän kotimaassaan? Mikä oikeus heillä on vaatia suomalaisia elättämään heitä? Mikseivät he rakenna omaa kotimaataan, vaan lähtevät loisimaan kuin mustalaiset maailmalle?” (10.1.2011 klo 14.30). Kun kysymykseen ei ala kuulua kirjoittajalta mitään kommenttia, alkavat muut keskustelijat heitellä mahdollisia vastauksia esimerkiksi tähän tapaan:

”Huomaavatko kaikki Huseinin kaksinaamaisuuden?

Ensin hän sanoo:

”Esimekiksi jos koulussa on vain vähän äidinkieleltään suomenkielisiä oppilaita, maahanmuuttajalapsilla on huonommat mahdollisuudet oppia suomen kieltä.”

Eli suomalaisilta on oikeus vaatia tiettyä määrää edustusta kouluihin, omankin koulumenestyksen kustannuksella (maahanmuuttajalapsat suurimpia häiriköitä).

Toisaalta:

”Oppilaiden sulkeminen pois koulusta, ”koska koulussa on liikaa maahanmuuttajia”, olisi yhtä väärin kuin vaikkapa sulkeminen sen

perusteella, että ”koulussamme on jo liikaa työttömien/alkoholistien/porvareiden/blondien lapsia.”

Maahanmuuttajien (lue: muslimien) määrällä ei taas saa asettaa mitään rajaa.”

Ehdokkaille on varmasti turhauttavaa, että keskustelupalstat täyttyvät aggressiivisista hyökkäyksistä tai henkilökohtaisista solvauksista, kuten nettikeskusteluissa on tapana. Erityisesti Muhammed ja Gutiérrez Sorainen saivat taustansa vuoksi ottaa vastaan runsaasti maahanmuuttajiin – ja Muhammed erityisesti muslimeihin – kohdistuvia kaunoja.

”Kysymys Huseinille: Miksi te muslimit ette sopeudu meidän tapoihimme ja lakeihimme, vaan vaadit, että me sopeutamme yhteiskuntamme teidän mukaan. Miksi vähemmistö ei edes yritä sopeutua, vaan vaatii enemmistön taipuvan heidän tahtoonsa? Tuo ei ole demokratiaa.”

”Mitä konkreettista voisi odottaa ihmiseltä, joka turvautuu ”allahiin” joka asiassa. Tämä islamisti tienaa rahaa sillä, että Suomeen salakuljetetaan rikollisten toimesta hänen ”uskonkumppaneitaan”. Erittäin vastenmielinen ihminen.”

Nettikeskustelun aggressiivisuuteen ja sen mahdollisiin seurauksiin demokratialle on puututtu sekä julkisuudessa että tutkijoiden foorumeilla useaan otteeseen viime aikoina. Aggressiivisen keskustelukulttuurin siirtyminen netistä muuhun julkiseen puheeseen voi nimittäin saada aikaan sen, että tiettyjen alojen asiantuntijat eivät enää halua esiintyä mediassa, koska kohtelu julkisuudessa ja sen ulkopuolella on hyökkäävää ja ala-arvoista (Ks. esim. Förbom 2010, 10; Keskinen, Rastas & Tuori 2009). Keskustelu mahdollisten äänestäjien kanssa oli tämän tutkimuksen mukaan haasteellista myös muille kuin maahanmuuttajataustaisille ehdokkaille. Esimerkiksi kansanedustajaksi valittu

Tossavainen on vaalien jälkeen jo kahteen otteeseen uhannut lopettaa blogikirjoittelun ajanpuutteen ja häirikkökirjoittelijoiden vuoksi.¹⁸

Toisaalta ainakin kokeneet poliitikot ovat tuoreen tutkimuksen mukaan tottuneet siihen, että äänestäjiltä tulee nettikeskusteluissa kärjekästäkin palautetta (Reunanen ja Harju 2012). Suurin osa Reunanen ja Harjun poliitikkohaastattelusta tuntui olevan sinut tai ainakin jollakin tapaa alistunut nettikeskustelujen negatiivisiin kommentteihin, ja pyrki joko vain sietämään ne tai ohittamaan ne lukematta. Keskustelujen saama ikävä sävy ja ilkeä kommentointi aiheuttivat kuitenkin joillekin haastatelluista niin pahan olon, että he katsoivat parhaaksi pysytellä mahdollisimman kaukana nettimaailman keskusteluista. Poliitikot olivat myös hyvin tietoisia siitä, että netin arvaamattomuuden ja avoimuuden vuoksi mikä tahansa lausuma, esiintyminen tai teko voi tuottaa tekijälleen valtavan määrän ennalta-arvaamatonta negatiivista julkisuutta. Tämä mahdollisuus oli saanut haastatellut selvästi miettimään sosiaalisen median strategioitaan ja yksityisyytensä rajoja. (Reunanen ja Harju 2012.)

Blogiviestintä syventää kuvaa ehdokkaan persoonasta

Sosiaalisen median kampanjointia tutkineen Jarmo Rinteen mukaan sosiaalisen median kampanjoinnissa korostuu ehdokkaiden itse tekeminen ja omakohtaisuus (Rinne 2011b, 68). Tämä näkyy hyvin tutkituilla blogisivustoilla, sillä ehdokkaat toivat kirjoituksissaan, ja osa myös keskustelussa, laajasti esille omaa maailmankatsomustaan ja kampanjateemojaan. Valtamediassa tuskin olisi ollut mahdollista puhutella vastaanottajaa yhtä selkeästi ja omakohtaisesti kuin sosiaalisessa mediassa, jossa tapahtuva viestintä suunnataan pikemminkin yksilöille kuin niin sanotulle universaaliyleisölle. Tutkituissa blogeissa näkyy, että

18. Kansanedustaja Reijo Tossavainen kiittää ja kommentoi, 19.4. 2011; Lopetan blogien kirjoittamisen häiriköinnin vuoksi, 17.8.2011.

yksittäisten ehdokkaiden verkossa tekemä vaalityö voi myös poiketa puolueen yleisestä linjasta, sillä osa ehdokkaista profiloitui blogeissaan selkeästi omien kampanjateemojensa taakse.

Rinne on myös arvellut, sosiaalisen median kampanjointi saattaa merkitä amatöörimäisyyden lisääntymistä vaaliviestinnässä. Itse tuotetun ja verkkoon laitetun kampanjamateriaalin on arveltu tuovan ehdokkaan persoonaa ja poliittisia tavoitteita paremmin esiin kuin perinteisen median kampanjoiden. Toisaalta niihin voi sisältyä myös ylilyöntejä ja kärjistävää karrikointia, joka voi tulehduttaa suhteita joihinkin ihmisryhmiin tai poliittisiin kilpailijoihin. Tämän vuoksi sosiaalisen median epäammattimainen kampanjointi on myös oletettavasti mielenkiintoisempaa ja brutaalimpaa kuin siistiksi puleerattu mainostoimistovetoinen vaalikampanjointi valtamediassa. (Rinne 2011b.) Rinteen arvioon on helppo yhtyä tutkittujen blogien perusteella, sillä mikään perinteisen median kampanja olisi tuskin voinut luoda ehdokkaasta niin persoonallista kuvaa hänen hyvine ja huonoine puolineen kuin ehdokkaan omat blogikirjoitukset. Blogitekstien kirjoittaminen antoi ehdokkaille mahdollisuuden tarttua juuri niihin julkisuudessa esiin nouseviin aiheisiin, jotka he henkilökohtaisesti kokivat tärkeiksi. Sen lisäksi ehdokkaan osallistuminen tai osallistumattomuus keskusteluun kertoivat hänen suhtautumisestaan mahdollisiin äänestäjiin ja tavoistaan perustella kantojaan. Sekä blogijulkaisut että keskustelupuheenvuorot toivat esiin myös sellaisia persoonallisuuden puolia, jotka eivät perinteisen median vaalikampanjoissa yleensä korostu. Esimerkiksi ehdokkaiden huumorin- ja ironiantaju tulevat esiin niin omien julkaisujen kuin keskustelun kommentoinnin kautta. Myös amatöörimäisyys, esimerkiksi kielioppivirheiden, asiattoman kielen tai ärtyneiden kommenttien muodossa paljastuu armottomasti blogikeskusteluissa.

Optimististen käsitysten mukaan internet tarjoaa mahdollisuuksia erilaisten mielipiteiden kohtaamiseen ja asioiden eri puolien esiin nostamiseen, jolloin sen voidaan katsoa edistävän demokratian ja sananvapauden ideaalien toteutumista (Sunstein 2001, 29–30). Pessi-

mistien mielestä internet ja sosiaalinen media taas pirstaloivat yhteistä julkisuutta yhä pienemmiksi osajulkisuuksiksi, jolloin vaarana on, että julkinen keskustelu verkossa fragmentoituu ja internet toimintaympäristönä polarisoituu tai gettoutuu, kun käyttäjät valikoivat yhä tarkemmin, mitä tietoa he haluavat saada sekä millä foorumeilla he liikkuvat ja keskustelevat. Esimerkiksi Cass Sunstein (2001, 54–55) on varoittanut liiasta median profiloitumisesta: jos samanmieliset käyvät lukemassa ja kommentoivat toisten samanmielisten kirjoituksia, ei todellista mielipiteiden vaihtoa ja ajatusten kehittymistä tapahdu. Nyt tutkituissa blogeissa ei kovin vahvaa profiloitumista tapahtunut, vaan monenlaiset mielipiteet pääsivät esiin kaikissa keskusteluissa. Erityisesti maahanmuuttajataustaiset ehdokkaat saivat paljon palautetta ja heidän näkemyksiään kiistettiin voimakkaasti, mutta kommentoijien joukossa oli myös tukijoita ja samanmielisiä. Samanmieliset tukijat olivat kuitenkin maahanmuuttajataustaisten ehdokkaiden keskusteluissa vähemmistöinä, toisin kuin muiden puolueiden ehdokkaiden keskusteluissa. Heinon blogikeskustelut kärsivät joskus jopa liiasta samanmielisyydestä, mutta selkeästä gettoutumisesta ei niilläkään voi puhua.

Keskustelun moniäänisyyteen vaikutti varmasti se, että tutkitut blogit julkaistiin yleisessä blogipalvelussa, joka ei ole profiloitunut vain tietynlaisten mielipiteiden esiintuomiseen. Vaalikampanjoinnin näkyvyyden kannalta ehdokkaiden onkin varmaan hyödyllistä pyrkiä julkaisemaan tekstejä tällaisilla foorumeilla pikemmin kuin esimerkiksi oman puolueensa tai omilla vaalisivuillaan sijaitsevilla blogipalveluissa. Tämä tuli esiin jo blogien alustavassa seurannassa, jossa tutustuttiin myös puolueiden ja ehdokkaiden omilla kotisivuilla julkaistuihin blogeihin. Keskustelu oli niillä huomattavasti hiljaisempaa ja äänessä olivat lähinnä ehdokkaan tukijat.

Blogin keskustelumahdollisuus tarjosi todellisen mahdollisuuden vuorovaikutteisen keskustelun käymiseen ehdokkaan ja potentiaalisten äänestäjien välillä. Yhtä lukuun ottamatta ehdokkaat myös käyttivät tätä mahdollisuutta hyväkseen, kuka enemmän kuka vähemmän.

Erityisesti pienpuolueiden ja perussuomalaisten ehdokkaat käyttivät aktiivisesti hyväksi keskustelumahdollisuutta. Tämän vaikutuskanavan käyttö osaltaan ehkä kompensoi sitä, että valtajulkisuudessa pienpuolueet eivät kovin laajasti päässeet osallistumaan keskusteluun. Esimerkiksi television vaalikeskusteluista vain yhteen oli kutsuttu mukaan pienpuolueiden ehdokkaita.

Syntyperäiset ja maahanmuuttajataustaiset suomalaiset ovat mediassa aiemman tutkimuksen mukaan harvoin päässeet dialogiin keskenään, sillä toimittajien jutut käsittelevät useimmiten erikseen maahanmuuttajia tai kantasuomalaisia (Maasilta 2010; Raittila 2005; 2007). Tilanne on tosin muuttumassa kun yhä useammat maahanmuuttajataustaiset henkilöt osallistuvat suomalaisen yhteiskunnan toimintaan ammatillisten tai muiden yhteiskunnallisten rooliensa kautta ja tulevat siten entistä kiinnostavammaksi myös median näkökulmasta. Blogipalvelun kautta myös maahanmuuttajataustaiset ehdokkaat pääsivät suoraan kontaktiin muiden suomalaisten kanssa. Joillekin keskusteluihin osallistujille tämä saattoi olla ensimmäinen kerta kun heillä oli mahdollisuus keskustella maahanmuuttopolitiikasta ”oikean” maahanmuuttajataustaisen henkilön kanssa. Tätä keskusteluyhteyttä olisi kuitenkin syytä entisestään vahvistaa. Keskusteluedellytysten parantamiseksi olisi kuitenkin toivottavaa, että verkkokeskustelut muuttuisivat siihen suuntaan, että jokainen keskustelija voisi ilmaista mielipiteensä pelkäämättä, että hänen ajatuksiaan solvataan tai ne torjutaan vain sen vuoksi, mitä ryhmää tai taustaa hän edustaa. ✎